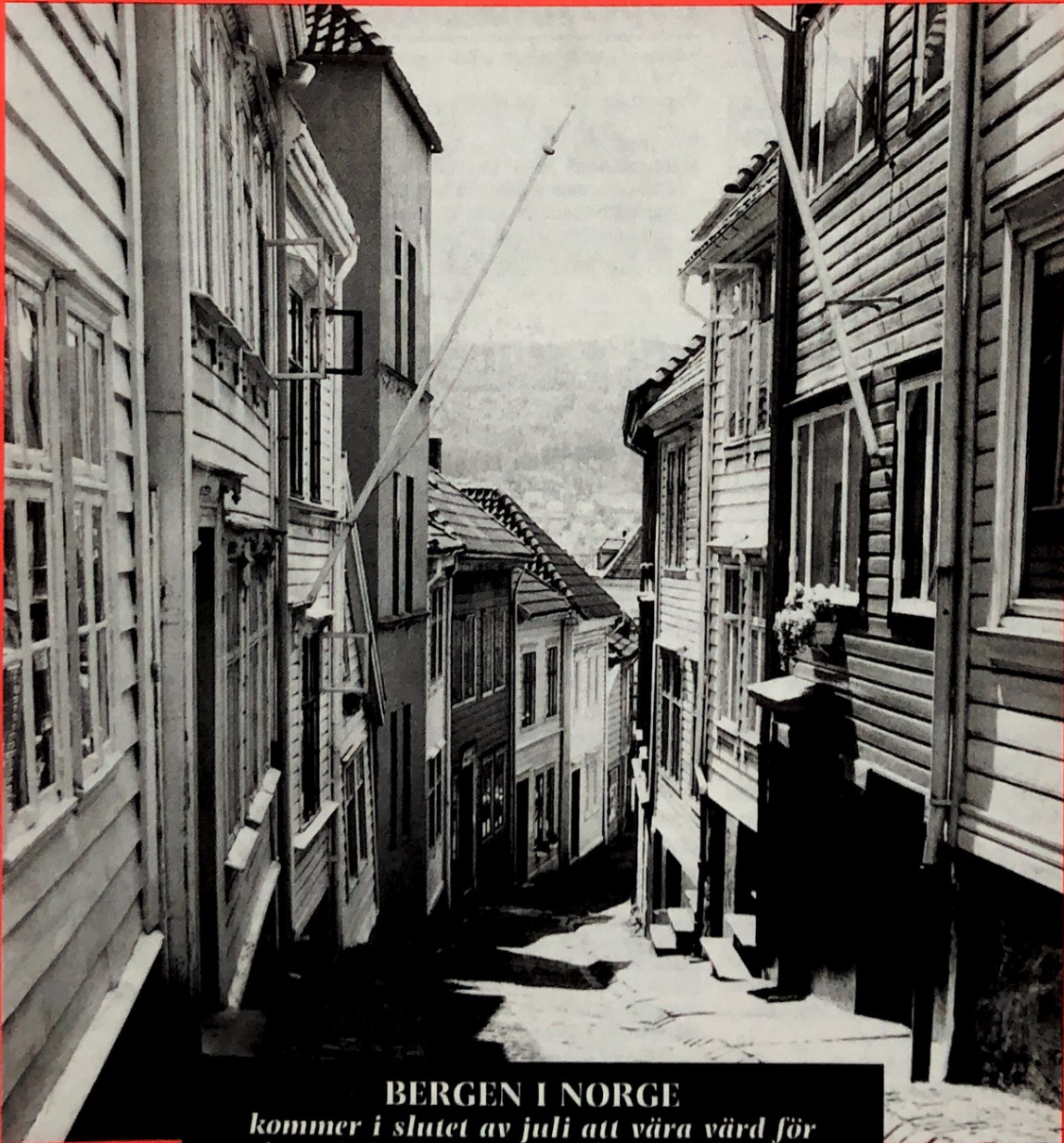

la Espero

1991:2

SVENSKA

ESPERANTOTIDNINGEN

BERGEN I NORGE

*kommer i slutet av juli att vära värd för
årets internationella esperantokongress*

ANONCETOJ

Deziras korespondi:

S-ro Mlenda Simba, S.S.P. 751, Kigoma, Tanzanio. 28-jara.

Hobioj: studado, deziras helpon por pliperfektigi en Esperanto.

S-ro Fundi Magallady, S.L.P. 751, Kigoma, Tanzanio. 35-jara.

Hobioj: lingvoj, turismo, aŭskultado de muziko.

S-ro Aloise Gregory Kankuba, S.L.P. 443, Kigoma, Tanzanio.

38-jara. Hobioj: futbalo, muzika danco, folkloro, alilandaj kulturo kaj historio.

S-ro Louis Majaliwa, S.L.P. 751, Kigoma, Tanzanio. 32-jara.

Hobioj: korespondado, muziko, piedpilko.

Revuojn el 1931-1990 mi volas disdoni. Vi nur pagos afrankojn ĝis 20 kg 35:- Bonvenon kun viaj deziroj al H. Karlsson, Fimong 12, 590 40 Kisa. Tel. 0494-10261.

DONACOJ

Anonym 2000. Gunnar Birgersson, Malmö 75. Anonym 50. Arthur Bööse, Lidingö 50. Väinö Ölund, Eskilstuna 125. Karl Rönnerberg, Västerfärnebo 500. Paul Täuber, Vikmanshyttan 300. Claes Göran Ingstedt, Vällingby 200. Karl Wiklund, Göteborg 25. Carl-Erik Carlssons dödsbo, Stora Levene 15000. Margit Rudolphson, Karlshamn 100.

Klubo Cent: Margit Levi, Påryd 100. Gunnar Ringh, Skövde 100. Ove Kleborgh, Hässleholm 100. C G Ingstedt, Vällingby 100. Harry Victorin, Arboga 100. Gustav Nygård, Göteborg 100. Gösta Persson, Helsingborg 200. Britta Lindeberg, Degerberga 100. Alice & Nils Hohansson, Norrköping 200. Eric Svärd, Malmö 100. Anna-Greta & Jan Strönne, Malmö 200. Sven Sundin 100. K.H. Persson, Motala 100. Olle Olsson, Lund 100.

Memore al Tiberio Morariu: Nils Olsson, Höör 100.

Memore al Agda Olsson: Olle Olsson, Lund 200.

Donaco de rabatpoŝtmarkoj: Ewert Söderman, Järnforsen.

La Espero

Organ för Svenska Esperantoförbundet

Adress: EsperantoCentro, Brunnsgatan 21, 111 38 Stockholm, tel. 08-11 74 34

Redaktör: Leif Nordenstorm, Munkebergsgatan 38, 3 tr., 951 56 Luleå, tel. 0920-279 78

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Sättning: Leif Nordenstorm, Per Aarne Fritzon

Utformning: Omnibus, Tyresö

Tryck: EsperantoCentro, Stockholm 1990

Prenumeration: 125 kr. Gävoprenumeration till utlandet: 65 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

Esperantoförbundet

Adress: EsperantoCentro, Brunnsgatan 21, 111 38 Stockholm, tel. 08 -11 74 34

Öppettider: Vintertid alla vardagar, men säkrast måndag och torsdag kl. 11 - 13 och 17.30 - 19.

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 1991: Direktansluten medlem 125 kr.

Familjemedlem (utan tidning) 50 kr. Ungdomsmedlem (max 20 år) 50 kr.

Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund och får dess tidning *Kvinpinto*. Om du inte får den, meddela ditt födelseår till EsperantoCentro.

SEFs styrelse

Ordförande: Karin Lindquist, Västermovägen 19, 732 49 Arboga, tel. 0589-155 31 (nordiskt samarbete)

Vice ordförande: Märtha Andréasson, Lilla Tolsered väg 2265, 425 42 Hisings Kärra, tel. 031-57 11 33 (årskongresser, ekonomifrågor)

Sekreterare: Ulla Luin, Myggdalsvägen 123, 135 42 Tyresö, tel. 08-712 82 91 (kansliet, massmedier)

Kassör: Börje Andersson, Ingegatan 4A, 541 50 Skövde, tel. 0500-122 05 (massmedier)

Styrelseledamot: Kerstin Rohdin, Fack 142, 579 00 Högsby, tel. 0491-204 61 (turnéer, bibliotek)

Styrelseledamot: Bertil Andreasson, Södra Rörum Pl. 455, 242 94 Hörby, tel. 0415-501 52 (utbildning, nordiskt samarbete)

Styrelseledamot: Haldo Vedin, Jordbrogatan 57, 603 64 Norrköping, tel. 011-17 36 87 (intern.org.)

Suppleant: Per Aarne Fritzon, Västertorpsvägen 154, 126 59 Hägersten, tel. 08 - 97 47 76

Suppleant: Leif Nordenstorm, Munkebergsgatan 38, 3 tr., 951 56 Luleå, tel. 0920-279 78

Esperantoförlaget

Postadress: Box 7502, 200 42 Malmö

Besöksadress: Möllevångsgatan 20B, Malmö

Telefon: 040-12 20 29

Postgiro: 578-5

Telefontid: 1 september - 15 maj; torsdagar 17 - 18.

Skrifliga beställningar expedieras under hela året.

Expedition: Wivi Nilsson

Styrelsens ordförande: Tomas Jansson, Storgatan 13, 753 31 Uppsala

Enhavo

Anoncetoj
Enhavo
Prezidanto
Högsby-ano en Siberio
Kan man umgås (civiliserat) på
en planet med 3000 språk?
Bonvenon al la 6-a sinsekva
somera kurso!
Studenta kanto
Veckoslutskurs i Helsingborg
KELI har världskongress i
Sverige
All världens länder
Kyla och värme på esperanto
Anekdotoj
Översättning med dator mellan
svenska och esperanto
SEF:s rikslotteri Espero 91
Översättare
Videofilmer och dockteater
Besök från Dagestan
Esperanto-rocktidning
Ĉu bicikli? Jes, nature!
Recenzoj: Två grannländer
Nekrologo: Karl Blomkvist
Kalendaro
Krucvortenigmo

Prezidanto

Språk- situationen förändras

Språksituationen i världen och i synnerhet i Europa håller på att förändras. Ryskans ställning som obligatoriskt studieämne i öststaterna är på väg att försvinna. P.g.a Tysklands centrala ställning mitt bland EG-länderna har tyska språket åter fått en framskjuten plats – på bekostnad av engelskan, som av många länge ansett som ett "världsspråk". Som vi alla vet ändras detta världsspråk beroende på maktbalansen i världen.

Lyssnar man på radio och TV kan man konstatera att språken är ett stort problem för många. I synnerhet nu under kriget i Persiska viken – där intervjuer och rapporter når oss ibland över 3-4 översättningar. Hur mycket av den ursprungliga informationen finns kvar? Så är det också inom EG, FN, Europarådet och andra internationella organisationer. Det inte bara skapar förvirring och missförstånd, man förlorar också den personliga kontakten då man talar med varandra genom tolkar, och det kostar en enorm massa miljarder!

Inom flera av dessa världsorganisationer, ibland som medlemmar, finns grupper av skickliga esperantister som informerar om esperanto. Om fördelen av ett internationellt *neutralt* språk som skapar jämlikhet mellan olika språkgrupper.

Esperanto finns

Esperanto finns och fungerar. Det har funnits nu i mer än 100 år och har utvecklats i takt med tiden och bevisat sin hållbarhet. Esperanto talas i de flesta länder i världen. I en del länder studerar man det på universitet och högskolor, i andra är det i grundskolan jämställt med språk som engelskan, franskan och tyskan. P.g.a. dess logiska uppbyggnad experimenterar med esperanto som "brospråk" i dataöversättningssystem mellan olika nationella språk. Litteraturen är omfattande både när det gäller översättningar och original.

Esperantos målsättning

Avslutningsvis vill jag citera ordföranden i internationella esperantoförbundet, professor John C. Wells, som uttrycker esperantos målsättning sålunda: "Vi vill skapa möjlighet för verklig kommunikation mellan olika folkslag, mellan människor med olika språk. Vi vill bevara den rika och brokiga mosaiken av människor och språk i världen, men ändå ta bort språkbarriären, som stjälper och begränsar vår utveckling".

Karin Lindquist
Ordförande i Svenska
Esperantoförbundet

Högsby-ano en Siberio (tute libervole)

Eliri aviadilon dum neĝostormo en temperaturo de minus 30 celsius-gradoj estis nova travivaĵo al mi, same kiel al la cetero de grupo, kiu vizitis Tomsk-on, meze de Siberio en la komenco de decembro 1990. La vizito estis aranĝita pere de Esperanto, kvankam nur du el ni parolis Esperanton. Ĝis lastatempe, Tomsk estis "fermita urbo", laŭdire pro la nukleaj instalaĵoj en tiu regiono, sed la reguloj evidente fariĝis malpli striktaj dum la pasintaj kelkaj monatoj. En la antaŭa februaro ni eĉ ne sukcesis ricevi vizojn.

Ni gastis ĉe familioj. La ĉefa komunikilo estis la angla. Krom ĉe mi. Mi loĝis ĉe familio, kiu superŝutis min per bonkoreco, varmo, manĝaĵoj, sed kun kiu mi kapablis komuniki sole per mansignoj. Ni posedis inter ni kvar lingvojn – la rusan, la anglan, la svedan kaj Esperanton – sed neniun el ili ni posedis komune. Do, se temas pro konversacio, ni reduktiĝis al la nivelo de trijaraĝaj infanoj. Kompreneble ni povis paroli per interpretistoj, sed tiuj ne ĉiam haveblis.

Ni renkontis instruistojn, estron de konstruata kolektivo (grupo da homoj, kiuj mem konstruas proprajn domojn), bibliotekistojn, infanojn en lernejoj, sciencistojn de medicina kaj fizika institutoj – do ni sukcesis informiĝi pri sufiĉe larĝa gamo de temoj. Al ĉiuj, ni aperis kiel vizitantoj de la planedo Marso. Ni vole-nevole staris tie kiel reprezentantoj de la fama kapitalista mondo, kies libermerkata sistemo jam triumfis super la komunismo. Ni estis tiuj, kiuj jam de longe vidis la lumon, kiuj jam de longe ĝuis la fruktojn de la edena ĝardeno, la alternativon al la socialismo... La socialismo? Kio estas tio? Estis al mi nova travivaĵo

trovi min en la rolo de proparolanto por kapitalismo.

Ni estis invititaj viziti la "anglan lernejon" por paroli al la lernantoj en la angla. Ili aĝis de 12 ĝis 18 jaroj. La lingva nivelo vere estis alta. Mi ne simpligis mian anglan, sed ili starigis demandojn, kiuj montris, ke ili bone komprenas min. Mi poste lernis, ke mi estas la unua anglo, kiun alparolis la instruistinoj. Mi nun komprenas, kial mi estis tiel populara inter ili!

Ofta hobbio estas la dancado, ne nur al rokmuziko, sed dancado de fokstroto, tango, valso k.s. Junaj infanoj je la aĝo de naŭ aŭ dek ofte kompetentas je tiuj. Ni estis invititaj al danckonkurso. Mi evitis elektiĝon al la ĵurio, asertante, ke mi scias nenion pri dancado. Tamen aliaj membroj de la grupo konsentis ĵurii, malgraŭ sia cent-

procenta senscio pri dancado. Ĉiuj estis kontentaj, inkluzive de la konkursantoj!

Siberio estas vasta kaj ĝiaj problemoj estas vastaj, tiel vastaj, ke oni preskaŭ ne povas koncepti kiel komenci trakti ilin. Oni fermas, unu post la alia, la nukleajn reaktorojn pro tio, ke ili estas tiel danĝeraj. Sed mankas alternativoj, do lumoj estingiĝas. En unu regiono, ĉiuj plantoj kaj arbustoj jam mortis pro la veneno de la nikelindustrio. En kelkaj regionoj la mezaĝo de la popolo malkreskis je dek jaroj en relative mallonga periodo... Oni ne miru, ke homoj sentas la pezon de tiaj problemoj. Mi miras, ke ili sukcesas resti viglaj kaj pozitivaj, kaj ke ili trovas la forton interesiĝi ekz. pri Esperanto. Sed la ĉefa ŝarĝo sur multaj estas la konstato, ke la rezulto de tiom da laborado kaj suferado de 1917 ĝis nun estas la disfalo de la ekonomio kaj la detruigo de la medio. Tiuj du faktoroj staras ekster la debato pri ĉu oni aprobu la komunismon aŭ ne. Ili estas psikaj vundoj, kiujn portas ĉiuj.pr

En preĝejoj homoj rekomencas aktivi. Oni restaŭras la konstruaĵojn, la kupolojn, refarbas surmurajn bildojn, okazigas diservojn. Supozeble okazos renaskiĝo de la rusa ortodoksa eklezio. Post la malapero de la leninismo troviĝas vakuo. Neniu scias pri kio okazos. Mi aŭskultis multajn kantojn. Homoj kantas tiujn nekredible kortuŝajn kantojn de nekontentigebla sopiro, kantojn, kiuj sonas kvazaŭ ili atingas nin post flugo super senfinaj stepoj kaj post vojaĝo tra jarcentoj. Mi devas konfesi, ke mi estis danka, ke mi devenas de lando, kiu ne bezonas tiajn kantojn.

Harold Brown

Kan man umgås (civiliserat) på en planet med tretusen språk?

Vi talar omkring tretusen språk och fastän alla dessa är dödliga har antalet bara vuxit. För varje språk som försvunnit har nämligen ett till ett och ett halvt nytt uppstått och detta i en takt att antalet fördubblats på drygt tvåtusen år. Kommer denna utveckling att fortsätta nu när våra möjligheter till kommunikation över stora avstånd är mycket annorlunda än tidigare? Eller kommer språken att dö ut snabbare, så att förändringarna blir stora redan under en människas livstid? Man räknar med att det finns 500 skriftspråk varav 200 med en skriftlig litterär tradition. I Afrika talas minst 1250 språk, i Indien mer än 1650 språk och dialekter – varav 15 används i administration och utbildning. Sovjetunionen har 89 språk, i Ghana talas 56, i Mexico mer än 200. Finns det en mänsklig rättighet att få utbildning på sitt modersmål? Finns det en rättighet att överhuvudtaget få behålla och utveckla det?

Världsspråken

Över myllret av språk höjer sig då och då några med en räckvidd utöver det vanliga. Under några sekel tjänade exempelvis latinet Europas lärde. (Hur kom det sig?) När det franska språket senare fått en stark ställning hävdade Antoine Rivarol att dess triumf var både total och välförtjänt: "Säkert, socialt och förnuftigt, är det inte längre det franska utan det mänskliga språket". Så lät det i hans avhandling *Discours sur l'universalité de la langue française* från 1784 som prisbelönades av akademien i Berlin.

Tvåhundra år senare menar många att akademien i Berlin misstog sig – den uppmärksammade ju inte den framgångsrika kolonisationen av Nordamerika –

och att vi nu har ett internationellt språk i engelskan. Just i Sverige har "internationellt" och "på engelska" nästan blivit synonymmer. Det är inte en odelat lycklig utveckling, ty den tycks ha lett till att svenskarna försummat en rad språkområden med stor betydelse både kommersiellt och kulturellt. De språk som undervisas i den svenska skolan är inte alls desamma som de viktiga invandrarspråken: Sveriges utbildningspolitik och invandringspolitik har inte stämt överens. En majoritet av jordens befolkning kan inte uttrycka sig på något av de språk som i Europa brukar kallas världsspråk.

Att lära sig språk

I en tolerant och vänligt lyssnande omgivning är det tillräckligt att kunna tala ett språk begripligt. Men om budskapet skall nå fram till en otålig skara som lätt vänder sig till någon annan fordras mycket mer. I en förhandling räcker det inte att formulera sig

mer subtila svårigheter kan man tvivla på att detta är möjligt. Hur många av dem som vuxit upp med ett aspektfattigt germanskt språk kan felfritt använda perfektiv och imperfektiv aspekt i ryskan?

De stora svårigheterna att lära sig ett språk – när man inte längre har en hel barndom att ägna åt det – har fått många att konstruera nya språk: Enkla, regelbundna, tillgängliga för alla. Hundratals utkast till sådana konstgjorda språk har gjorts. Några få har utvecklats utöver en skiss och förtjänar att kallas språk. Endast ett har i mer än ett sekel burit upp en talad och skriven kultur med romaner, dikter, sånger, tidningar, radioutsändningar, teaterpjäser och vetenskapliga arbeten: Esperanto. Dess skapare, L.L. Zamenhof, hade redan som gymnasist en version av språket färdig och publicerade som 27-årig nybliven ögonläkare den första läroboken i Warszawa 1887. Esperanto har uttal och stavning i perfekt över-

"En majoritet av jordens befolkning kan inte uttrycka sig på något av de språk som i Europa brukar kallas världsspråk."

så att en välvillig åhörare förstår. Många som talat svenska i tjugo år klarar inte av transformationen från direkt till indirekt anföring. I stället för "Han sade att han inte visste", säger de "Han sade att han inte vet". Imperativformen "Gå!" heter på franska "Va" eller "Vas", t. ex. "Vas-y", "Va y mettre ordre". Hur formerna används tar en halv sida att förklara i *Le bon usage* av Grevisse, men det är i alla fall en detalj i formläran som kan förklaras i ord. När det gäller

ensstämmelse, en mycket enkel formlära och en klar och logisk syntax. Det är ingen liten sak, men för att uppskatta den måste man besinna hur oerhört oregelbundna de nationella språken är. Tag som exempel den franska formläran: *Larousse de la conjugaison* presenterar över tiotusen verbformer fördelade på 115 konjugationer. Översättningen till esperanto omfattar några få former som får plats mellan raderna på en av sidorna.

Två postulat

De idéer som legat till grund för konstruktionen av språk brukar föras tillbaka till René Descartes som formulerade principen om det konstgjorda språkets grammatik i ett brev 1629: Ett sådant språk skulle ha ett enhetligt system för konjugation, deklination och ordbildning, dessa skulle ske med

många blir förvånade när de hör att en språkforskare uttalat sig till förmån för den", har Björn Collinder skrivit. Att kartlägga dessa kretsar är inte lätt, men man kan nog påstå att förhållandet mellan esperanto och språkvetarna ofta inte har varit gott. Esperanto skapades av en ung amatör. Han förhåller sig till språkvetarna unge-

goda lärare har alltid ett försteg. Men esperanto gör det privilegiet mindre än något etniskt språk – en politisk egenskap.

Förenta nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna från 1948 talar om rätten att söka, mottaga och sprida informationer och idéer av alla slag, utan hänsyn till gränser. Och denna rättighet tillkommer alla människor, oberoende av ras, hudfärg, kön, språk...

Rätten till information är alltså inte rätten att passivt ta emot utsända budskap. Vilka människor kan överhuvudtaget sprida information och idéer? Och vilka kan göra det på sitt modersmål? Det kan aldrig bli lätt att förverkliga dessa mänskliga rättigheter, men måste vi inte försöka? Den tragiska bakgrunden är att inget av de stora nationella språken nått sin hegemoni med fredliga medel. Av våra tretusen språk är esperanto det förnämsta intellektuella verktyg som inte understötts av krig, kolonisering, handelshinder, folkförflyttningar, koncentrationsläger eller förbud mot andra språk. Ändå är det helt i nivå med de bäst utvecklade av nationalspråken. Det är därför ett

---

"Att använda ett med konst gjort språk är inte märkvärdigare än att bo i hus, ha sydda kläder och äta odlade äpplen."

---

hjälp av prefix och suffix som läggs till de grundläggande ordrotterna. Ett andra postulat formulerades 1855 av Charles Bernard Renouvier: Språket måste vara filosofiskt i sitt program och empiriskt i sitt ordförråd, d.v.s. ordbildningen och satskonstruktionerna skall basera sig på logisk analys av tänkandet, medan ordförrådet tvärtom skall tas från de redan existerande språken.

Det finns naturligtvis en spänning mellan de två postulaten: Alltför regelbunden ordbildning avlägsnar orden från de internationellt brukliga, och alltför stor följsamhet mot detta språkbruk gör ordbildningen svårinlärd. Man kan nog säga att esperanto är den mest lyckade kompromissen mellan dessa två tendenser. Esperantos ordförråd är huvudsakligen hämtat från västeuropeiska språk, i mindre utsträckning från de slaviska, men syntaxen liknar mest ryskans. Även om språket således ytligt sett ger ett europeiskt intryck är dess mekanismer helt anorlunda, och den regelbundna ordbildningen gör att dess grammatiska karaktär inte blir flekterande utan närmast agglutinerande (liksom exempelvis turkiskan) eller isolerande (liksom kinesiskan).

Den lösning på världsspraksfrågan som erbjuder sig i ett konstgjort språk av esperantos typ är "i vida kretsar så illa anskrivna, att

får som den som skapar litteratur förhåller sig till litteraturvetarna och den som målar tavlor till konsthistorikerna. Ingen av dessa relationer har varit särskilt harmonisk.

Somliga har fått försig att det tycks ligga något obehagligt i att esperanto är konstgjort, ungefär som om man bytte ut en del av själen mot något av plåt, kanske ett större ingrepp i integriteten än ledkulor av rostfritt stål och titanskruvar i skallen. Men att använ-

---

"Förenta nationernas deklaration om de mänskliga rättigheterna talar om rätten att söka, mottaga och sprida informationer och idéer av alla slag... oberoende av ras, hudfärg, kön, språk..."

---

da ett med konst gjort språk är inte märkvärdigare än att bo i hus, ha sydda kläder och äta odlade äpplen.

Esperanto har nått längst

Människan måste (för närvarande) lära sig något språk utöver sitt första för att nå sina artfränder. Den som har lätt att lära, kan avsätta tid för studier och söka upp

svar på frågan om hur vi skall kunna realisera rätten till information och det svar som hunnit längst av alla. Ingen borde kunna bortse från det. Och på forskaren kan man ju ställa särskilda krav:

*So wie die Erde ist
muss die Erde nicht bleiben.
Sie anzutreiben
forscht, bis ihr wisst.*

Christer Kiselman

Bonvenon al la 6-a sinsekva somera kurso!

Kiel kutime ni havos kursojn laŭ tri niveloj: Komencanta, progresanta, malalta kaj alta konversacia kursoj.

En- kaj eksterlandaj instruistoj gvidos ses lecionojn ĉiutage. Ankaŭ en la komencanta kurso ni fokusigos la parolatan lingvon pere de rekta metodo kaj bildoj. Samtempe, en paralela grupo, okazos metodika Esperantokurso por lingvaj instruistoj.

Iun posttagmezon ni vizitos la interesan muzeon de Alfred Nobel. Vespere ni informas kaj rakontas pri Esperanto, prelegetas, montras lumbildojn kaj kune trinkas kafon. Ni ankaŭ volas montri kiel oni uzas Esperanton kiel pontolingvon en komputora tradukprogramo. Kompreneble ni ankaŭ kantos en Esperanto kun la pola trubaduro Georgo Handzlik.

La kursaro okazos jam en junio, ĉar en julio okazos ĉi tie en la lernejo la internacia junulara kongreso, kun multe da gejunuloj el la tuta mondo.

Välkommen till den 6-e sommarkursen!

Som vanligt ska vi ha kurser på fyra olika nivåer: Nybörjare, fortsättning, lägre och högre konversation.

Lärare från vårt land och utlandet undervisar sex lektioner per dag. Även på nybörjarkursen står det talade språket i centrum med direktmetod och bilder. Samtidigt, i en parallell grupp, blir det en metodikkurs i Esperanto för språklärare.

En eftermiddag gör vi besök på det intressanta Alfred Nobel-museet. På kvällarna informerar och berättar vi om esperanto, har korta föredrag, visar diabilder och dricker kaffe tillsammans. Vi ska också visa hur esperanto används i ett dataöversättningsprogram. Vi ska självklart också sjunga på esperanto, tillsammans med den polske trubaduren Georgo Handzlik.

Kurseerna går av stapeln redan i juni, för i juli inträffar här på skolan den internationella esperantokongressen för ungdomar från hela världen.

Studenta kanto

(Studentsången)

Kantu en tago de la student'
Ĝoju en la printempo de juni'
Koro batadas kun flama sent'
Estas glora nia fortuno
Pendas ne danĝer'
en nia mens'
logas la esper'
Fidas ni promeson
dum ligas sin par' en arbar'
:/kie ĝermas la laŭroj en sun'!/:
Hura!

Teksto: **Herman Säterberg**
Muziko: **Princo Gustaf**

Traduko: **Salex**

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Veckoslutskurs i Helsingborg

Södra distriktet i Svenska Esperantoförbundet anordnar en veckoslutskurs på tre olika nivåer 20–21 april i Helsingborg. Närmare upplysningar lämnas av:

Ann-Christine Krondahl, tel: 044/32 51 64.

Keli har världskongress i Sverige

Det internationella kristna esperantoförbundet KELI anordnar i år sin kongress i Södra Vätternbygdens folkhögskola i Jönköping under tiden 20–26 juli 1991. Upplysningar lämnas av:

Karl Buremo, Vallmostigen 29, 554 56 Jönköping.

Svar till övningarna på sid 10:

1. -et', -igl, -o.
2. Svag, jättestark (mycket stark).
3. Fortigi, mallfortigi, forteo.
försaga, något svag, styrka.

Kurstempo/Kurstid: 10/6–15/6 1991

Kostoj/Kostnader:

Dulita ĉambrto, manĝoj, studoj/ Tvåbäddrum, måltider, studier	1.750:– SEK
Aldono por unulita ĉambro/ Tillägg för enkelrum	300:– SEK
Tagmanĝo, du kafej, studado/ Lunch, kaffe, kvällskaffe, studier	975:– SEK
Libroj/böcker	50:– SEK

Aliĝo/Anmälan: Antaŭ la 1-a de julio/Senast 1 juni

Postgiro/postgiro: 13 03 56 – 9

Informoj/Information: Karlskoga Folkhögskola, Box 192,
S-691 24 Karlskoga, Svedio.
Tel: 0586/503 60

All världens länder

Vad heter olika länder på esperanto? I *La Espero* 1989:5 fanns en artikel som gav en mer teoretisk genomgång om hur landsnamn bildas. Många läsare har efterlyst en mer praktisk lista på landsnamn. Den här listan är utarbetad enligt Esperantoakademins rekommendationer:

* = avlett av namnet på ett folkslag med suffixen **-ujo**, **-io**, **-lando** eller **-(i)stano**.

Europa – Eŭropo

Albanien – Albanujo/Albanio*
Andorra – Andoro
Belgien – Belgujo/Belgio*
Bulgarien – Bulgarujo/Bulgario*
Danmark – Danujo/Danio*
Estland – Estonujo/Estonio*
Finland – Finnlando*
Frankrike – Francujo/Francio*
Färöarna – Ferooj
Grekland – Grekujo/Grekio*
Holland se Nederländerna
Irland – Irlando
Island – Islando
Italien – Italujo/Italio*
Jugoslavien – Jugoslavujo/
Jugoslavio*
Liechtenstein – Liĥtenŝtejno
Lettland – Latvujo/Latvio*
Litauen – Litovujo/Litovio*
Luxemburg – Luksemburgo
Malta – Malto
Monaco – Monako
Nederländerna – Nederlando
Norge – Norvegujo/Norvegio*
Polen – Pollando*
Portugal – Portugalujo/Portugalio*
Rumänien – Rumanujo/Rumanio*
Ryssland – Rusujo/Rusio*
San Marino – San-Marino
Schweiz – Svislando*
Sovjetunionen – Sovetio (Sovet-Unio)
Spanien – Hispanujo/Hispanio*
Storbritannien – (Grand-)Britujo/
(Grand-)Britio*
Sverige – Svedujo/Svedio*

Tjeckoslovakien – Ĉeĥoslovakujo/
Ĉeĥoslovakio*
Tyskland – Germanujo/Germanio*
Ukraina – Ukrainjo
Ungern – Hungarujo/Hungario*
Vatikanstaten – Vatikano
Vitryssland – Belorusujo/
Belorusio*
Österrike – Aŭstrio

Afrika – Afriko

Algeriet – Alĝerio
Angola – Angolo
Benin – Benino
Bophutatswana – Boputacvano
Botswana – Bocvano
Burkina – Burkino
Burundi – Burundo
Centralafrikanska republiken –
Centr-Afrika Respubliko
Ciskei – Ciskejo
Djibouti – Ĝibutio
Egypten – Egipto
Ekvatorialguinea – Ekvatora
Gvineo
Elfenbenskusten – Ebur-Bordo
Etiopien – Etiopujo/Etiopio*
Gabon – Gabono
Gambia – Gambio
Ghana – Ganao
Guinea – Gvineo
Guinea-Bissau – Gvineo-Bisaŭo
Kamerun – Kameruno
Kap Verde – Kabo-Verdo
Kenya – Kenjo
Komererna – Komoroj
Kongo – Kongolo
Lesotho – Lesoto
Liberia – Liberio
Libyen – Libio
Madagaskar – Madagaskaro
Malawi – Malavio
Mali – Malio
Marocko – Maroko
Mauretania – Maŭritanujo/
Maŭritanio*
Mauritius – Maŭricio
Moçambique – Mozambiko
Namibia – Namibio
Niger – Niĝero
Nigeria – Niĝerio

Rwanda – Ruando
São Tomé/Príncipe – Sao-Tomeo
kaj Príncipeo
Senegal – Senegalo
Seychellerna – Sejŝeloj
Sierra Leone – Siera-Leono
Somalia – Somalujo/Somalia*
Sudan – Sudano
Swaziland – Svazilando*
Sydafrika – Sud-Afriko
Tanzania – Tanzanio
Tchad – Ĉado
Togo – Togolo
Transkei – Transkejo
Tunisien – Tunizio
Uganda – Ugando
Venda – Vendao
Västra Sahara – Okcidenta
Saharo
Zaire – Zairo
Zambia – Zambio
Zimbabwe – Zimbabvo

Amerika – Ameriko

Antigua-Barbuda – Antigvo-
Barbudo
Argentina – Argentino
Bahama – Bahamoj
Barbados – Barbado
Belize – Belizo
Bolivia – Bolivio
Brasilien – Brazilo
Chile – Ĉilio
Colombia – Kolombio
Costa Rica – Kostariko
Dominica – Dominiko
Dominikanska republiken –
Domingo
Ecuador – Ekvadoro
El Salvador – (El-)Salvadoro
Falklandsöarna – Falklandoj
Förenta Staterna (USA) – Usono
Grenada – Grenado
Grönland – Gro(e)nlando
Guatemala – Gvatemalo
Guyana – Gujano
Haiti – Haitio
Honduras – Honduraso
Jamaica – Jamajko
Kanada – Kanado
Kuba – Kubo
Mexico – Meksiko
Nicaragua – Nikaragvo
Panama – Panamo
Paraguay – Paragvajo
Peru – Peru
Puerto Rico – Puerto-Riko
Saint Kitts/Nevis – Sent-Kristofo
kaj Nevis

Saint Lucia – Sent-Lucio
 Surinam – Surinamo
 Trinidad/Tobago – Trinidado kaj Tobago
 Uruguay – Urugvajo
 USA seFörenta Staterna
 Venezuela – Venezuelo

Asien – Azio

Afghanistan – Afganistano*
 Bahrain – Barejno
 Bangladesh – Bangladeŝo
 Bhutan – Butano
 Brunei – Brunejo
 Burma (Myanma) – Birmo (Mjanmo)
 Cambodja (Kampucea) – Kamboĝo (Kampuĉeo)
 Cypern – Kipro
 Filipinerna – Filipinoj
 Förenade arabemiraten – Unuigintaj Arabaj Emirlandoj
 Hong-Kong – Honkongo
 Indien – Hindujo/
 Hindio
 Indonesien – Indonezio
 Irak – Irako
 Iran – Irano
 Israel – Israelo
 Japan – Japanujo/
 Japanio*
 Jemen – Jemeno
 Jordanien – Jordanio
 Kampucea SE
 Cambodja
 Kina – Ĉinujo/Ĉinio*
 Kuwait – Kuvajto
 Laos – Laoso
 Libanon – Libano
 Macao – Makaŭo
 Malaysia – Malajzio
 Maldiverna – Maldivoj
 Mongoliet – Mongolujo/Mongolio*
 Nepal – Nepalo
 Nordkorea – Nord-Koreo
 Oman – Omano
 Pakistan – Pakistano
 Qatar – Kataro
 Saudi-Arabien – Saud-Arabujo/
 Saud-Arabio*
 Singapore – Singapuro
 Sri Lanka – (Sri-)Lanko
 Sydkorea – Sud-Koreo
 Sirio – Sirio
 Taiwan – Tajvano
 Thailand – Tajlando
 Tibet – Tibeto

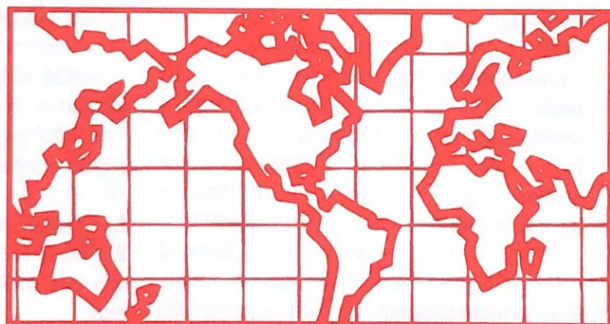
Turkiet – Turkujo/Turkio*
 Vietnam – Vjet-Namo

Oceanien – Oceanio

Amerikanska Samoa – Usona Samoa
 Australien – Aŭstralio
 Fiji – Fiĝioj
 Kiribati – Kiribato
 Nauru – Nauru
 Nya Zeeland – Nov-Zelando
 Papua Nya Guinea – Papuo-Nov-Gvineo
 Salomonöarna – Salomonoj
 Samoa – Samoa
 Tonga – Tongo
 Tuvalu – Tuvalo
 Vanuatu – Vanuatu

-ujo eller -io

En del länder har två alternativa former, en som slutar på **-ujo**, och en som slutar på **-io**. **-Ujo** var det ursprungliga suffixet för att bilda

landsnamn av folkslagsnamn. **-io** är ett senare tillägg till esperanto. Vilket som är det bästa av dessa suffix har diskuterats mycket. **-Ujo** har den fördelen att det tydligare anger att namnet är avlett, medan **-io** ger internationellare och kanske "vackrare" former. Bägge suffixen är dock likvärdiga alternativ, och man får själv välja vilket man vill använda. Man bör dock inte blanda namn med **-ujo** och namn med **-io** i samma text. Lagg märke till att många landsnamn råkar slutar på **-io** utan att de har något suffix. I dessa fall kan **-io** förstås inte bytas ut mot **-ujo**. Några länder har **-lando** eller **-(i)stano** efter ett folkslagsord, och det finns även namn som slutar på **-lando** och **-istano** utan att det är fråga om suffix.

Namn på invånare

Invånarnamn kan alltid bildas med suffixet **-ano**. T.ex.:

Aŭstrio (Österrike) – Aŭstrianio (österrikare)
 Kanado (Kanada) – Kanadano (kanadensare)
 Sirio (Syrien) – Siriano (syrier)
 Svedio (Sverige) – Svediano (svensk)
 Ĉinujo (Kina) – Ĉinujano (kines)
 Skotlando (Skottland) – Skotlandano (skotte)
 Ferooj (Färöarna) – Feroano (fär[ö]ing)

För de länder vars namn är avlett av ordet för ett folkslag (markerade med * i listan) kan man istället använda det kortare grundordet, t.ex.:

Svedio (Sverige) – Svedo (svensk)
 Ĉinujo (Kina) – Ĉino (kines)
 Ĉeĥoslovakio (Tjeckoslovakien) – Ĉeĥoslovakio (tjeckoslovak)
 Svislando (Schweiz) – Sviso (schweizare)
 Afganistano (Afghanistan) – Afgano (afghan)

I princip anger avledningarna med **-ano** en invånare i landet (Svediano = svensk medborgare), medan de korta grundorden anger en person av ett visst folkslag (Svedo = svensk). Denna skillnad kan man dock för det mesta helt bortse ifrån. I normal språkavvändning är Svedo = Svediano.

De kortare formerna ska man bara använda om man är säker på att de verkligen finns. Som nämnts häröver finns det en del landsnamn som ser ut att sluta på något suffix (**-io**, **-lando**, **-istano**) fastän de inte alls är avledda av något folkslagsord. Detta är dock inget problem eftersom suffixet **-ano** alltid kan användas om man är det minsta tveksam. Kom dock ihåg att **-ano** ska sättas efter hela landsnamnet. Ett vanligt fel är att både ta bort ett suffix (t.ex. **-io** eller **-ujo**) och dessutom lägga till **-ano** (t.ex. Svedio – "Svedano").

Bertil Wennergren

Por komencantoj

Kyla och värme på esperanto

Esperanto är ett logiskt språk. Genom att man lär sig ett litet antal ordstammar och olika för- och efterstavelser, och lär sig att sätta ihop dessa får man snart ett stort ordförråd. Här är några exempel:

Alla adjektiv slutar på **-a**. (Varm heter *varma*.)

Ändelsen **-eg-** som läggs in före **a:et**, innebär att egenskapen förstärks. (Het heter alltså *varmega*.)

Motsatsen till ett begrepp bildas genom förstaveln **mal-**. (Kall heter alltså *malvarma*.)

Se nu igenom nedanstående tabell och försök lista ut vad de olika för- och efterstavelserna innebär.

<i>varmega</i>	<i>varmego</i>	<i>varmegigi</i>
het	hetta	upphetta
<i>varma</i>	<i>varmo</i>	<i>varmigi</i>
varm	värme	värma
<i>varmeta</i>	<i>varmeto</i>	<i>varmetigi</i>
ljummen	ljumhet	ljumma
<i>malvarmeta</i>	<i>malvarmeto</i>	<i>malvarmetigi</i>
sval	svalka	svalka
<i>malvarma</i>	<i>malvarmo</i>	<i>malvarmigi</i>
kall	kyla	kyla (ned)
<i>malvarmega</i>	<i>malvarmego</i>	<i>malvarmegigi</i>
(svinkall)	sträng köld	kyla ned mycket

Övning 1

Vilken ändelse markerar att egenskapen mildras?

Vilken ändelse markerar handling?

Vilken ändelse markerar substantiv?

Övning 2

Stark heter *forta*. Gör en liknande tabell med ordet *forta*. Vad betyder: *malforta*, *fortega*, *malfortigi*, *malforteta*, *forto*.

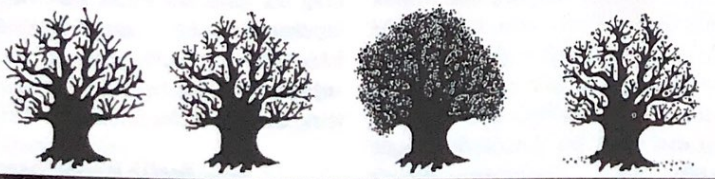
Övning 3

Översätt till esperanto: stärka, göra svag, liten styrka.

Övning 4

Översätt tabellen till ett eller fler språk som du studerat. Vilket språk har det lättaste ordbildningssystemet?

Svar till övningarna 1–3 återfinns på sidan 7.

Anekdotoj

La grafino:

– Laŭ mi ruĝa vino estas plej taŭga purigilo por rubenoj kaj konjako plej bona por smeraldoj. Ĉu vi samopnias?

La alia grafino:

– Mi vere ne scias. Kiam miaj juveloj malpurigigas, mi forjetas ilin.

◆◆◆◆

– Kial patro havas tiel malmulte da haroj?

– Ĉar li pensas tre multe.

– Sed kial vi havas tiel multe?

◆◆◆◆

La bubo de la dombloko frakasis fenestrovitraĵon kaj viro kuras el la domo, kriante:

– Kia estas la nomo de via patro?

– Mi ne scias, la knabo respondas.

– Kiom da jaroj vi havas?

– Sep.

– Kaj vi ne scias la nomon de via patro?

– Mia patrino havas tridek jarojn, kaj eĉ ŝi ne scias.

◆◆◆◆

La patrino iras en la infanĉambrom, kaj tie ŝi vidas etan Stina, kiu volvas poŝtukon ĉirkaŭ sian dikfingeron.

– Kara infano! Ĉu vi vundiĝis?

– Jes, mi batis min per la martelo.

– Sed vi ne ploras!

– Mi ne scias, ĉu vi estas hejme.

◆◆◆◆

– Pelle! Kia vi aspektas! Mi vidas, ke vi partoprenis interbatiĝon. Kaj vi perdis du dentojn!

– Ne! Mi havas ilin en la poŝo.

◆◆◆◆

– Kiom da tagoj havas la jaro? demandis la instruistino.

– Sep, respondis Nisse.

– Ne, pensu denove. Mi diris "jaro", ne "semajno". Ĉu vi nun povas diri, kiom da tagoj havas la jaro?

Nisse koleriĝas kaj diras:

– Lundo, mardo, merkredo, ĵaŭdo, sabato kaj dimanĉo! Ili estas sep! Mi ne scias pliajn tagojn.

Tradukis: **Fredrik Olofsson**

Översättning med dator mellan svenska och esperanto

Oni nun povas uzi esperanton por la unua fojo en Svedujo, kvankam oni ne studis ĝin.

(Översättning: För första gången kan man nu i Sverige använda esperanto, fastän man inte har studerat det.)

Det krävs mycket tid och arbete att lära sig ett främmande språk så att man kan använda det obehindrat. Därför är det inte många som börjar studera ett språk om de inte är övertygade om att de kommer att få nytta av det. Detta gäller även esperanto, trots att det onekligen är lättare än andra språk. Däri ligger svårigheten för oss esperantoinformatörer.

Tänk om man kunde ge människor möjligheten att använda esperanto innan de har börjat lära sig språket! Då skulle de själva kunna övertyga sig om hur mycket nytta och nöje man kan ha av esperanto. Sedan borde det inte vara svårt att förmå dem lära sig det.

Nå, för första gången finns nu den möjligheten, åtminstone för svenskar. Ett nystartat programvaruföretag i Bengtsfors – Tramond KB – har nämligen utarbetat ett översättningsprogram som heter Trans S-E. Detta program

översätter från svenska till esperanto.

Trans S-E har inte samma höga ambitioner som t. ex. det kända holländska DLT-projektet, men det är både billigare och finns redan att köpa.

Trans S-E är det första programmet i en serie. Nästa program i serien heter Trans E-S och översätter från esperanto till svenska. Därefter följer Trans E-G och Trans G-E (esperanto-tyska, respektive tyska-esperanto), som beräknas bli klara före sommaren. Även program som översätter till och från spanska torde bli färdiga under 1991.

Varje program i serien har alltså esperanto antingen som mottagarspråk eller som avsändarspråk och lämpar sig därför för kontakt mellan esperantister och icke-esperantister.

Alternativt kan två program kopplas ihop, så att man t. ex. kan översätta direkt från svenska till tyska, varvid esperanto fungerar som s.k. brospråk.

Vad krävs då för att använda ett översättningsprogram i Transserien? Jo, två saker: Dels att man har en IBM-kompatibel persondator med hårddisk. Dels att man behärskar programmets avsändar-

språk. För att kunna använda Trans S-E måste man alltså kunna svenska. Den kunskapen krävs i sin tur av två skäl: För det första måste man med hjälp av handledningen sätta sig in i programmets begränsningar och vara beredd att omformulera sin svenska text, så att den passar programmet.

För det andra måste man vara beredd att besvara de frågor – ofta av grammatisk karaktär – som visar sig på datorskärmen, när programmet stöter på flertydighet.

Dessa krav på kunskaper i svenska kan kanske i början upplevas som besvärande. Erfarenheten hittills visar emellertid att de flesta ganska snabbt lär sig uppfylla kraven, även om de inte från början har alla erforderliga kunskaper.

Utan att det är huvudsyftet så kan Trans S-E även användas som ett intressant hjälpmedel vid inläring av esperanto och som ett originellt stöd för förbättring av kunskaper i svenska.

I och med översättningsprogrammet Trans S-E har de svenska esperantisterna fått ett hjälpmedel för esperantoinformation i dataåldern.

Per Tore Edler

SEFs rikslotteri 'Espero 91'

Nu har startskottet gått för ett nytt stort lotteri till förmån för Svenska Esperantoförbundets verksamhet. Det består av 5.000 lotter à 20:-. Försäljningstiden är 1 maj–31 augusti 1991.

Vinstdragning har skett före lottförsäljningens början och vinsterna utgörs av premieobligationer och presentkort.

Beställ lotter från Espero 91, Box 80, 602 01 Filipstad, eller per tel. 0590/302 08 (automatisk telefonsvarare).

Lotterna kostar 20:-/st. En avgift på 20:-/försändelse tillkommer vid beställning mot postförskott. Vid förskottsbetalning till SEF:s lotterikonto pg 444 02 45-1 ingen avgift.

Tra la mondo

Översättare

Franska esperantister har tagit initiativet till ett nätverk med översättare som skall vara beredda att översättamellan esperanto och ett annat språk som han eller hon behärskar. Idén är att ett företag som behöver samma text på flera språk lämnar texten till en översättare som översätter till esperanto. Därefter översätter andra medlemmar i nätverket till sina språk. Betalning sker enligt fastställda tariffer.

Den som är beredd att översätta till och från esperanto kan ta kontakt med:

Internacia tradukreto pere de esperanto, Paul Samain, 9, avenue de Verdun, F-60200 Compiègne, Frankrike.

Tra la lando

Besök från Dagestan

Malmö Esperantoförening har haft glädjen att ta emot ett ovanligt besök. Två ungdomar, Vladimir Abramov och Timor Aliev, från Maĥaĉkala, huvudstaden i Dagestan, ett självstyrande område i det sovjetiska Kaukasus. Dagestan är ett av jordens mest mångkulturella områden. I landet bor 33 nationaliteter med egna språk och kulturer.

Esperantorörelsen i Dagestan är fortfarande helt ny. Sommartid ordnas kurser med upp till 220 deltagare.

I klubbtidningen skrev Anna-Maria Lange:

"Ibland känner jag att det är ett stort privilegium och lycka att vara esperantist, att sitta och lyssna på människor, som berättar om ett hemland man aldrig tidigare hört talas om."

Videofilmer och dockteater

Femtioalet videofilmer på esperanto finns hos: **Internacia Kultura Servo, Poŝtfako 499, YU-41000 Zagreb**, Jugoslavien. Det rör sig om femtioalet olika filmer: teater, dockteater, filmer från esperantokongresser, turistfilmer, jubileumsfilmer, filmer om människor med esperanto som modersmål och språkkurser. Kopiering kostar 100 nederländska gulden för två timmar.

Från IKS kan man också få information om den 24:e internationella dockteaterfestivalen, dit alla dockteatrar och intresserade inbjuds. Den äger rum 27 augusti-1 september 1991.

SEJU

Esperanto-rocktidning

Populärmusiken på esperanto präglades länge av vissångare och trubadurer. Esperanto-publiken är geografiskt spridd över hela världen och en ensam sångare som ackompanjerar sig själv är rörligare än en grupp, eftersom rese- och transportkostnader blir mindre.

Men under första hälften av 80-talet hände något nytt. Unga esperantistiska rockmusiker började jamma tillsammans på olika ungdomsträffar och påhejades av en entusiastisk publik. Grupper bildades, rockkonserter blev ett självklart inslag på ungdomskongresser och festivaler, och snart utkom de första kassetterna.

Sedan några år har en grupp entusiaster i Frankrike genom sin organisation **Eurokka** arbetat för att främja rockmusik på esperanto genom bl.a. skivutgivning och ska-

pandet av ett internationellt kontaktnät för intresserade. Nu har de även gett ut det första numret av sin tidning **Rok' Gazet'**, helt och hållet ägnad åt rockmusik (i vid bemärkelse) på esperanto.

Formatet är A-4, sidantalet 28 och innehållet handlar bland mycket annat om den stockholmsbaserade gruppen **Persone**, det svensk-franska bandet **Amplifikis** senaste kasset med respektlösa jul-sånger och om det spännande esperantomusiklivet i Sovjetunionen. En adresslista över Eurokkas kontaktnät upptar namn från förutom Europa och Sovjet även Kina, Australien, Brasilien, Argentina och Peru.

En prenumeration kostar 112 kr och sker lättast genom att betala till pg 14 74 29 - 5, Esperantoförbundet, Specialkonto, Hörby. Ange att betalningen avser Eurokkas UEA-konto **Rokk-b** och prenumeration på **Rok' Gazet'**.

Ĉu bicikli? Jes, nature!

Laŭ tradicio ankaŭ ĉi-somere okazos bicikla karavano al IJK (en Karlskoga). Ĝi estas organizota de BEMI (Biciklada Esperanto-Movado Internacia).

La karavano komenciĝos en Lund ĉ. la 14-a de julio kaj survoje oni i.a. reklamos por esperanto, renkontos urbestrojn, k.t.p. Ni ankaŭ renkontos lokajn esperantistojn kaj klubojn. La itinero ankoraŭ ne estas tute fiksitita, sed la tuta distanco inter Lund kaj Karlskoga estas ĉ. 520 kilometroj. La partoprenantaro estos internacia. Oni ankaŭ planas bicikladon antaŭ Lund (tra Germanio kaj Danio) post IJK al UK en Bergen.

Ĉu vi volas kunbicikli? Ĉu vi havas kontakton kun lokaj gazetoj? Ĉu vi povas helpi peri tranokteblecon (tendojn oni kunportos - loko en ĝardeno sufiĉas). Pliajn informojn vi povas ricevi de:

Bettan Ahlgren, Järnbärvägen 34, 127 33 Skärholmen, tel: 08/646 08 06.

Två grannländer: Estland & Färöarna

Esperanto är en nyckel till världslitteraturen. Varje år utges översättningar från ett stort antal språk. Till detta kommer litteratur skriven direkt på esperanto, ungefär 220 titlar per år.

Färöarna för första gången

Marianna Debes Dahl: La filo. Översättning från färöiska: Jeffrei Henriksen. Teckningar: Olivur vid Neyst. Eldonejo Fannir, Tórshavn 1990. 22 s.

"La Filo" är den första bok som någonsin översatts från färöiska till esperanto. Det är för övrigt också den första bok i översättning från färöiska jag läst.

Boken består av en enda novell som handlar om den roll en gitarr kan spela i en militärdiktatur: ett innerligt vittnesbörd om musikens makt. Varannan sida upptas av text, varannan av teckningar som hjälper läsaren att förflytta sig till platsen där novellen utspelar sig, vilken inte är Färöarna, utan en plats var som helst där människor förtrycks. "La filo" är en läsupplevelse, en novell man inte glömer, utan återvänder till gång på gång.

Noveller från Estland

Arvo Valton: En fremda urbo. Översättning från estniska: Antonina Apollo. Eesti Raamat, Tallinn 1987, 263 s.

Arvo Valton, född 1935, hör till den grupp estniska författare som

trädde fram under tövädret i början av 1960-talet. Med sitt sinne för det absurda i tillvaron lyckas Valton skildra livet i Sovjetestland under de gångna årtiondena. Ibland rör det sig om allmänmänniska frågor: Kan två människor bli förälskade genom att titta på varandra från sina fönster i hus på var sin sida om en gata? Ibland ställs den avvikande människan, idealisten eller galningen, mot samhällets krav på ordning och likformighet: Är det tillåtet att bo i en tunna i en skog? Hur reagerar myndigheterna när en

man börjar läsa högt ur en bok på järnvägsstationen varje dag?

Valton utstrålar såväl ironi mot samhällets översittare, som kärlek till den lilla människan. Detta och Valtons humor och känsla för det absurda gör att jag gärna liknar honom vid Estlands Tjechov eller Lagerkvist.

27 noveller samt några miniatyrer och aforismer ingår i "En fremda urbo". Boken är ett värdefullt komplement till de tio-talet böcker i översättning från estniska till esperanto som sedan tidigare utkommit på Eesti Raamat. Översättningen är av god kvalitet. Jag rekommenderar den till alla esperantister som är intresserade av vårt förhållandevis okända grannland Estland. Noveller är ju för övrigt lämplig läsning för den som ännu vågar ge sig på tjocka romaner.

Leif Nordenstorm

SVENSKA ESPERANTO

NY ORDBOK!

Över 500 sidor, inbunden
Med de nyaste svenska orden

Pris, inkl. porto:

360 kr

ESPERANTOFÖRLAGET
Box 7502, 200 42 Malmö, postgiro 578-5

Karl Blomkvist

Med stor betörtning mottog vi budet om Karl Blomkvists hastiga bortgång. Det föreföll oss nästan obegripligt att denne man så full av energi och levnadsglädje nu skulle vara död.

Karl Blomkvist var medlem av Motala Esperantoklubb och satt även i dess styrelse. Han lade ner stort arbete på att sprida kännedom om esperanto, besökte flera skolor i länet och informerade om nyttan och glädjen av att använda detta språk.

Motala Esperantoklubb har gjort en stor förlust, men även vi i Linköpings Esperantoklubb är honom stort tack skyldig för att han, när det sett mörkt ut, med sin optimistiska syn och sin smittande entusiasm uppmuntrat och stöttat oss.

Vi saknar honom mycket och kommer att minnas honom, inte bara som en oförtröttlig lärare, utan även som en vän.

Inga Björkeby

Ordförande i Linköpings Esperantoförening

Kalendaro

APRILIO

20-21 **SLEA-jarkunveno** (laborista), Uppsala (Yngve Nilsson, Karin Boyegatan 6, 1 tr, 754 28 Uppsala)

20-21 **Esperanto-kursoj**, tri niveloj, Helsingborg (Ann-Christine Krondahl, 044/32 51 64)

JUNIO

14-16 **Norvega Esperanto-Kongreso**, Trondheim, Norvegio

Ĉ. 10-14 **Somera kurso**, Karlskoga popolaltlernejo

JULIO

5-11 **Somera Esperanto-Renkontiĝo**, Metsäkartano, Rautavaara, Finnlando (Esperanto-klubo de Helsinki, Pengerkatu 18 A 86, SF-00500 Helsingfors, Finnlando)

5-14 **3-a Verda Ŝakolimpiko**, Podebrady, Ĉeĥoslovakio (Václav Štěpánek, Macurova 16, CS-143 00 Praha, Ĉeĥoslovakio)

6-14 **Renkontiĝo Eŭropo-Azio -91**, Sverdlovsk, Sovet-Unio (SU-620077 Sverdlovsk, 77 ab. ja. 67, Urala esperantista societo, Sovetunio)

8-13 **Someraj kursoj**, Karlskoga popola altlernejo

13-19 **Internacia Esperanto-konferenco**, Proprad, Ĉeĥoslovakio (Eric Laubacher, 53, avenue Henri Barbusse, F-92140 Clamart, Francio)

20-26 **41-a Internacia Kongreso de KELI** (kristana), Jönköping, (Karl Buremo, Vallmostigen 29, 554 56 Jönköping)

20-27 **Internacia Junulara Kongreso**, Karlskoga

27 julio-3 aŭgusto **Universala Kongreso de Esperanto**, Bergen, Norvegio

AŬGUSTO

1-7 **Internacia Junulara Semajno**, Szeged, Hungario (Lingvo-Studio, László Szilvási, pf 87, H-1675 Budapest, Hungario)

3-8 **25-a Internacia Konferenco de ILEI**, (instruista) Voss, Norvegio, (Bertil Andreasson, Södra Rörum pl. 455, 242 94 Hörby)

27 aŭgust-1 septembro **24-a Pupteatra internacia festivalo**, Zagreb, Jugoslavio (Internacia Kultura Servo, P.f. 499, YU-41000 Zagreb, Jugoslavio)

DECEMBRO

15 **La tago de la libro**

Internacia Junulara Kongreso - esperanto-ungdomarnas världskongress!

I år går den av stapeln i Sverige - på Karlskoga Folkhögskola 20-27 juni.

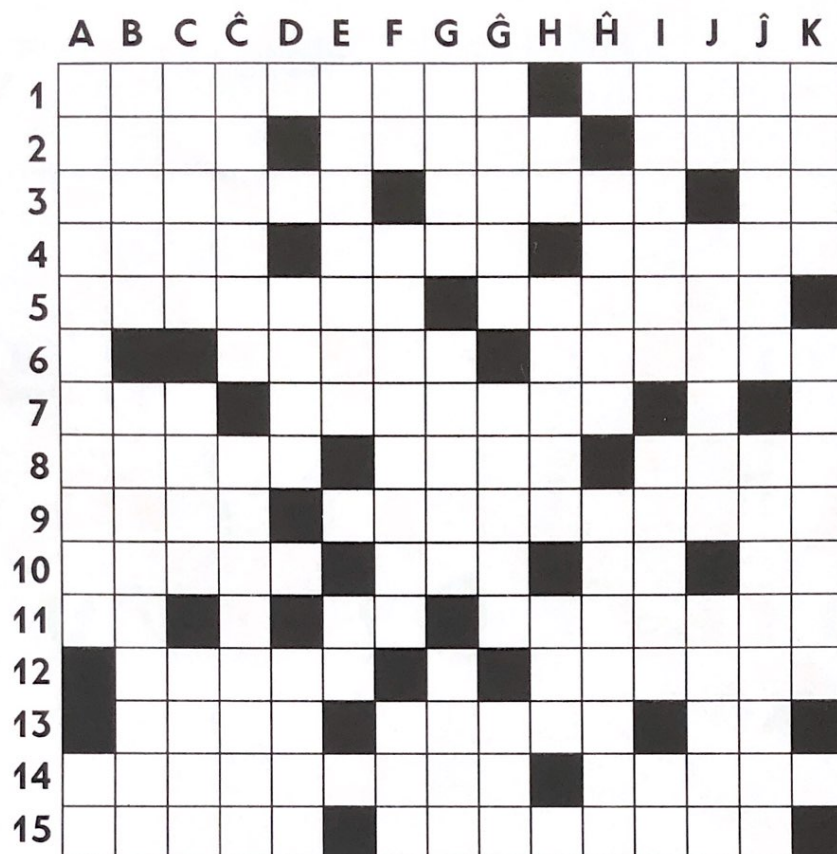
Det är ett stort arrangemang och organisatörerna tar tacksamt emot all hjälp de kan få.

Det finns många olika saker du kan hjälpa till med! Kontakta arrangörerna under adress:

47-a IJK Svedio, Box 4278, 102 66 Stockholm,
eller ring till: Lotta Almqvist 08/724 97 77.

Krucvortenigmo

Vertikale:

- Ĉefurbo en Eŭropo – Benda
- Dombesto – Kaŭzo – Organo
- Montras sin – Cerboligila – Kolekt'
- Rivero en Afriko – Skribfluido – Varpropon'
- Mortiga enakvigo – Ago de neniiganto
- Malliberiga kapt' – Sciig'
- Nega – Havas en si
- Graaandbestan' – Blanka substanc' en greno – Frat' de Jakob
- Monlude – neniigo de katastrofo
- Li flugis tro proksime al la suno – Granda bird' – Komenco de Esperanto – Flank'
- Sufikso de participo – Idol'
- Soldatrego – Hinduĉinaj
- Negis – Varmegon – Sufikso de participo

- Li vigle kontrolas ion – Dokumentujoj
- Kilimanĝaro – Vatbuloj

Horizontale:

- Regiono en norda Eŭropo – Korinklin'
- Mamul' kun rostro – Li voĉdonas
- Dramo de Ŝekspiro – Dokumenta – Malantaŭdirekten
- Ĉ. Sunatmosfera – Ventolint'
- D. Virina nom' – Ekzisto
- E. Gas' en aero – Unua tono
- F. Ne ŝi – Melankoli' – Aktiva sufikso
- G. Forest' – Bazoj de komponaĵoj (radiko) – Egala al 90 gradoj
- Ĝ. Ŝmirajon – Neus – Konstruaj'
- H. Valora metal' – Montara Ĉeno – Biero
- Ĥ. Emas – Denova kanzono
- I. Sur strato (radiko) – Oriento –

Ne el

- La dua noto – Memam' – Japana urbo
- Viringrupon – Meĥanismoj
- Ĉefa arteri' – Sternitaj substancoj

Kompilis: **Lennart Persson**

Solvo de la enigmo en La Espero
1/91:

	A	B	C	Ĉ	D	E	F	G	Ĝ	H
1	I	N	T	E	R	N	A	C	I	A
2	N	E	A	S	E	R	A	R	O	
3	V	O	L	T	O	N	R	A	R	
4	E	S	P	E	R	I	S	T		
5	N	O	R	D	O	N	A	A		
6	T	E	I	M	U	N	A			
7	I	N	K	A	N	F	I	P		
8	S	U	E	Z	A	N	A	M	I	
9	T	O	L	E	R	O	R	O	K	
10	A	S	O	N	A	M	O	R	O	

Bedaŭrinde mankis tiuj ĉi linioj ĉe la lastnumera enigmo:

- Moviĝanta – Kutima kondukt'
- Arteria – Ago de kulo

POSTTIDNING

Malmö-Esperantoförening

Kronetorpsg.94

21227 Malmö

Esperantoförbundet, Brunsgatan 21, 111 38 Stockholm

a **b** c *ĉ* **d** e f g
ĝ h *ĥ* i j *ĵ* k l **m** n
o **p** r s *ŝ* t u *ŭ* v **z**
ĉ **å** **ä** **ö.**

Produktion av böcker,
tidskrifter, reklam och allt
som alfabetet går
att använda till.

Över 1000 typsnitt
till ditt förfogande, samtliga
med esperantotecken.

Omnibus

Box 135, 135 23 Tyresö
Telefon: 08 - 742 83 36 · Telefax: 08 - 712 39 93